

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2019 m. vasario 8 d.

Vilnius

I SKYRIUS

STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS

KONTEKSTO (APLINKOS) ANALIZĖ

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija) – viena iš asmens duomenų apsaugos priežiūros institucijų Lietuvoje. Inspekcijos misija – „**Ginti žmogaus teisę į asmens duomenų apsaugą**“. 2018 m. vykdydama veiklą Inspekcija vadovavosi 2018–2020 m. strateginiu veiklos planu ir vykdė Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme (toliau – ADTAĮ), Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymu (toliau – ERĮ), 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Reglamentas (ES) 2016/679) ir kituose teisės aktuose įtvirtintas funkcijas.

Ataskaitiniais metais įvykusius reikšmingiausias išorinius pokyčius asmens duomenų apsaugos srityje atspindi 2018 m. Inspekcijos vykdytas su asmens duomenų apsaugos reformos įgyvendinimu Lietuvoje susijęs prioritetas – „**Veiksmingos duomenų apsaugos priežiūros sistemos pagal Reglamentą (ES) 2016/679 sukūrimas**“. Šie pokyčiai reikšmingi ne tik pačiai institucijai – Inspekcijai, tačiau ir visos šalies mastu bei Lietuvos, kaip lygiavertės Europos Sąjungos valstybės narės, lygmeniu įgyvendinant asmens duomenų apsaugos reformą visoje Europos Sąjungoje. Numatytam prioritetui įgyvendinti Inspekcija pagal kompetenciją vykdė Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planas), 5.3.4 darbo „Žmogaus teisių apsaugos ir pasitikėjimo teisingumo sistema stiprinimas“ 4 veiksmą „ES duomenų apsaugos reformos įgyvendinimas, užtikrinant gyventojų ir ūkio / viešojo administravimo subjektų interesų pusiausvyrą“.

Asmens duomenų apsaugos reforma visose Europos Sąjungos valstybėse narėse paremta duomenų apsaugos teisės aktų paketu – Reglamentu (ES) 2016/679 ir 2016 m. balandžio 27 d. direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuria panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (toliau – Direktyva (ES) 2016/680). Reglamentas (ES) 2016/679 pradėtas taikyti 2018 m. gegužės 25 d., o naujos redakcijos Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas ir Direktyvos (ES) 2016/680 nuostatas perkėlęs Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymas (toliau – ADTAĮ) įsigaliojo 2018 m. liepos 16 d.

Remiantis duomenų apsaugos teisės aktų paketu visose Europos Sąjungos valstybėse narėse įgyvendinta asmens duomenų apsaugos reforma, skatinanti žmonių pasitikėjimą skaitmeninėmis paslaugomis. Įtvirtintos priemonės, užtikrinančios saugesnį asmens duomenų tvarkymą, prisitaikymą prie nuolat augančio technologijų poveikio ir padedančios skaitmeninei ekonomikai įsitvirtinti vidaus rinkoje. Europos Sąjungos valstybių narių duomenų apsaugos priežiūros institucijos, tarp jų ir Inspekcija, pasikeitusius asmens duomenų tvarkymo reikalavimus pradėjo taikyti praktikoje.

Pradėjus taikyti Reglamentą (ES) 2016/679 iš esmės reformuota ankstesnė duomenų apsaugos sistema – peržiūrėtos ir naujai suformuluotos asmens duomenų apsaugos priežiūros institucijų (Lietuvos Respublikoje viena iš jų – Inspekcija) vykdomos funkcijos, Inspekcijai suteikti didesni, veiksmingesnė priežiūrą atlikti padedantys įgaliojimai, didinamas Europos Sąjungos valstybių narių duomenų apsaugos priežiūros institucijų bendradarbiavimas, įtvirtinamos naujos pareigos duomenų valdytojams ir naujos teisės duomenų subjektams asmens duomenų apsaugos srityje.

Vienas iš pagrindinių veiksnių, lemiančių, kad duomenų apsaugos priežiūros sistema būtų veiksminga ir teikianti didesnę naudą tiek prižiūrimiems subjektams (duomenų valdytojams ir duomenų tvarkytojams), tiek duomenų subjektams, yra Reglamente (ES) 2016/679 įtvirtintų naujų asmens duomenų tvarkymo taisyklių supratimas ir aiškus žinojimas, kaip jas įgyvendinti. Inspekcija skyrė didelį dėmesį visuomenės informavimui, metodinės pagalbos ir konsultacijų duomenų valdytojams ir duomenų tvarkytojams teikimui, teisės aktų projektų rengimui ir derinimui. Atsižvelgiant į asmens duomenų apsaugos teisinio reguliavimo pokyčius, daugelis Inspekcijos veiklos rodiklių 2018 m., palyginti su ankstesnių 2016 m. ir 2017 m. rezultatais, padidėjo dvigubai ir net daugiau. Veiklos apimčių augimas buvo stebimas visose Inspekcijos veiklų srityse. Inspekcijos prioriteto įgyvendinimas neabejotinai tapo iššūkiu institucijai, kadangi visos papildomai vykdomos veiklos buvo vykdomos lygiagrečiai su įprastine Inspekcijos veikla. Įgyvendindama veiklos prioritetą „Veiksmingos duomenų apsaugos priežiūros sistemos pagal Reglamentą (ES) 2016/679 sukūrimas“ Inspekcija atliko šiuos Inspekcijos 2018–2020 m. strateginiame veiklos plane numatytus darbus:

1.1. 2018 m. buvo parengti ir patvirtinti Lietuvos narystės ES informacinėje sistemoje (LINESIS) nurodyti Inspekcijos direktoriaus įsakymai, dėl kurių nereikia Europos duomenų apsaugos valdybos (toliau – Valdyba) nuomonės. Inspekcijos direktoriaus įsakymo „Dėl Duomenų tvarkymo operacijų, kurioms taikomas reikalavimas atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą, sąrašo patvirtinimo“ projektas 2018 m. galutinai su Valdyba nebuvo suderintas. Šis procesas baigsis 2019 m. Kiti Inspekcijos direktoriaus įsakymai, kurie pagal Reglamentą (ES) 2016/679 turi būti priimti ir suderinti su Valdyba, bus pradėti rengti 2019 m. kai jau bus priimtoms atitinkamos Valdybos rengiamos gairės;

1.2. Inspekcija padėjo viešajam ir privačiajam sektoriui pasiruošti duomenų apsaugos reformai. Lietuvoje pradėjus taikyti Reglamentą (ES) 2016/679 Inspekcija ne tik informavo visuomenę apie laukiančius pokyčius, tačiau nemažą turimų žmogiškųjų išteklių dalį skyrė ir Lietuvos Respublikos teisinės bazės suderinimui su pasikeitusiu duomenų apsaugos reglamentavimu Europos Sąjungoje. Bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija dalyvauta naujos redakcijos Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymo projektų derinimo su suinteresuotais asmenimis svarstymo Lietuvos Respublikos Seime procese. Be šių teisės aktų su Inspekcija derinti kitų institucijų parengti įstatymų bei poįstatyminių teisės aktų pakeitimai dėl jų atitikties Reglamente (ES) 2016/679 nuostatomis. Inspekcijos 2018–2020 m. strateginiame veiklos plane per 2018 m. buvo numatyta pateikti pastabas ar pasiūlymus dėl 430 teisės aktų projektų, tačiau šis rodiklis buvo žymiai viršytas – buvo pateikta pastabų ir pasiūlymų dėl 623 teisės aktų projektų.

1.3. Siekdama padėti duomenų valdytojams ir duomenų tvarkytojams įgyvendinti naujus asmens duomenų tvarkymo reikalavimus, Inspekcija savo interneto svetainėje www.ada.lt sukūrė specialią asmens duomenų apsaugos reformai skirtą rubriką, kurioje buvo skelbiama naujausia Inspekcijos turima informacija pasikeitusių asmens duomenų apsaugos reikalavimų taikymo klausimais. Buvo parengta ir periodiškai atnaujinama metodinė informacija, atsižvelgiant į naujo asmens duomenų teisinio reguliavimo nuostatas.

1.4. Reglamente (ES) 2016/679 įtvirtinta nauja pareigybė – duomenų apsaugos pareigūnas. Vadovaujantis Reglamente (ES) 2016/679 nuostatomis viešojo sektoriaus institucijos ir organizacijos bei dalis privataus sektoriaus bendrovių turi paskirti tokį pareigūną ir pranešti apie tai Inspekcijai. 2018 m. Inspekcija, siekdama padėti pradedantiesiems duomenų apsaugos pareigūnams, suorganizavo šiems specialistams mokymus, kuriuose dalyvavo 100 (planuota 75) duomenų apsaugos pareigūnų.

1.5. Tešiant Inspekcijos švietėjišką veiklą informuotumui asmens duomenų apsaugos reformos klausimais didinti planuota surengti 5 susitikimus su įvairiose duomenų valdytojų veiklos srityse veikiančiomis asociacijomis ir (ar) kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis. Atsižvelgiant į suinteresuotųjų šalių poreikius, surengti 11 susitikimų.

1.6. Inspekcija taip pat organizavo seminarus ministerijoms ir joms pavaldžioms įstaigoms, įvairioms verslo asociacijoms ar visuomeninėms organizacijoms, skaitė pranešimus renginiuose, kad informuotų kuo didesnę ir įvairesnę auditoriją apie pasikeitusius asmens duomenų apsaugos reikalavimus. Tokių renginių skaičius 2018 m. buvo 63. Juose dalyvavo 4 720 suinteresuotų asmenų, buvo parengti 77 pranešimai (planuota 10). Minėtų renginių skaičius 2018 m. išaugo dvigubai, palyginti su ankstesniais metais (2017 m. – 33, o 2018 m. – 63).

1.7. Inspekcija 2018 m. suteikė 6 298 konsultacijas (planuota 6 000) suinteresuotiems asmenims asmens duomenų apsaugos ir privatumo klausimais. Tai iš esmės leidžia daryti išvadą, kad visuomenė aktyviai domisi savo teisėmis, o organizacijos siekia tinkamai ir atsakingai tvarkyti jiems patikėtus asmens duomenis.

2018 m. Inspekcijos vykdytų švietimo ir informuotumo didinimo veiklų asmens duomenų ir privatumo apsaugos klausimais efektyvumą atspindi 2018 m. pabaigoje Inspekcijos užsakytu kompanijos „Spinter tyrimai“ atliktas reprezentatyvus Lietuvos gyventojų tyrimas apie asmens duomenų apsaugą. Tyrimo duomenimis, asmens duomenų apsaugos teisinės sistemos naujovės ir Reglamento (ES) 2016/679 taikymo pradžia visose Europos Sąjungos valstybėse narėse gegužės 25 d. sukėlė didelį visuomenės ir organizacijų susidomėjimą. Atsižvelgiant į temos aktualumą, atliekant gyventojų tyrimą apie asmens duomenų apsaugą respondentams buvo užduotas klausimas „Ar teko girdėti apie 2018 m. gegužės 25 d. visoje Europoje ir Lietuvoje pradėtą taikyti naują asmens duomenų apsaugos teisės aktą – Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą?“. Teigiamai į šį klausimą atsakė 71 proc. Lietuvos gyventojų. Apie naują asmens duomenų apsaugos teisės aktą dažniau yra girdėję 26–45 metų asmenys, aukštąjį išsilavinimą įgiję, didžiausias pajamas gaunantys (daugiau kaip 500 Eur.) respondentai. Palyginimui 2016 m., tik priėmus Reglamentą (ES) 2016/679, buvo atliktas vadinamasis privatumo paradokso tyrimas, tuomet žinančiųjų apie minėtą reglamentą tebuvo 20 procentų respondentų.

Padidėjęs visuomenės informuotumas duomenų apsaugos srityje lėmė ir didėjantį žmonių nepakantumą teisės į asmens duomenų apsaugą pažeidimams. Tai atspindi Inspekcijos vykdomos skundų nagrinėjimo veiklos rodiklių pokyčiai. 2018 m. Inspekcija sulaukė didelio skaičiaus asmenų skundų dėl galimo teisės į asmens duomenų apsaugą pažeidimo – 859. Atsižvelgiant į turimus žmogiškuosius išteklius Inspekcija per 2018 m. išnagrinėjo 619 skundų, šios veiklos rezultatyvumas, palyginti su 2017 m. (480 skundų), padidėjo 29 proc.

2. Kaip vienas reikšmingiausių asmens duomenų apsaugos priežiūros sistemos elementų neabejotinai yra ir efektyvi duomenų valdytojų veiklos priežiūra. Įgyvendindama Reglamentą (ES) 2016/679 ir teikdama savitarpio pagalbą, Inspekcija vykdė asmens duomenų tvarkymo teisėtumo patikrinimus ir kitų ES valstybių narių priežiūros institucijų prašymu. Be to, Inspekcija, atsižvelgdama į didelio visuomenės dėmesio sulaukusį incidentą dėl ypatingų asmens duomenų apie sveikatą vagystės iš grožio chirurgijos paslaugas teikiančios įmonės ir jų pavišimo, numatė stiprinti prevencinę asmens duomenų tvarkymo kontrolę tų duomenų valdytojų, kurie tvarko ypatingus asmens duomenis. Tokie patikrinimai leidžia tam sektoriui priklausantiems duomenų valdytojams išspręsti duomenų tvarkymo problemas. Įgyvendinant prioritetą buvo numatyta vykdyti asmens duomenų tvarkymo teisėtumo patikrinimus 21 sveikatos priežiūros įstaigoje, 2018 m. buvo patikrinti 7 tokie duomenų valdytojai dėl įgyvendinamų asmens duomenų saugumo priemonių tinkamumo. Numatytas rodiklis nebuvo pasiektas, atsižvelgiant į pasikeitusius veiklos prioritetus dėl Reglamento (ES) 2016/679 taikymo pradžios.

3. Veiksminga duomenų apsaugos priežiūros sistemos stiprinimo priemone laikytinas aktyvus bendradarbiavimas su kitų Europos Sąjungos valstybių narių duomenų apsaugos priežiūros institucijomis. Įgyvendinant Reglamentą (ES) 2016/679 ir formuojant jo taikymo praktiką ypač svarbus Reglamentu (ES) 2016/679 įsteigtos Valdybos, iš dalies suformuotos buvusios Direktyvos 95/46/EB 29 straipsnio darbo grupės pagrindu ir sudarytos iš visų Europos Sąjungos valstybių narių duomenų apsaugos priežiūros institucijų atstovų, vaidmuo. Nuolatinis Inspekcijos atstovų dalyvavimas Valdybos veikloje, informacijos teikimas jos sudarytoms darbo grupėms padeda formuoti vienodą šio reglamento taikymo praktiką. Buvo numatyta, kad 2018 m. Inspekcija ne mažiau kaip 10 kartų teiks Valdybai ir jos sudarytoms darbo grupėms nuomones, pastabas, pasiūlymus ar

išvadas. 2018 m. informacija teikta 21 kartą, be kita ko, dalyvauta visuose 7 2018 m. organizuotuose Valdybos posėdžiuose.

4. Įgyvendindama Reglamentą (ES) 2016/679, Inspekcija turėjo pertvarkyti savo informacines sistemas taip, kad jų funkcionalumas suteiktų galimybę duomenų valdytojams ir Inspekcijos darbuotojams atlikti Reglamente (ES) 2016/679 numatytas funkcijas, vadovaujantis jame numatytais reikalavimais. Šiuo tikslu Inspekcija 2018 m.:

4.1. Atsižvelgiant į naujo asmens duomenų apsaugos reguliavimo nuostatas, kurios nenumato duomenų valdytojų registravimo, Inspekcija pradėjo Asmens duomenų valdytojų valstybės registro likvidavimo procesą bei informacinės sistemos „Pagalba“ pertvarkymo darbus. Tinkamam duomenų saugumui užtikrinti, atlikti kritinės Inspekcijos informacinių išteklių infrastruktūros migravimo darbai į VĮ „Infostruktūra“ fizinius serverius.

4.2. Pradėtas rengti investicinis projektas „VDAI informacinių sistemų pritaikymas Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) reikalavimams“, atlikta Inspekcijos vykdomos kontrolės ir vidaus administravimo procesų analizė.

Teisė į asmens duomenų apsaugą glaudžiai susijusi su viena pagrindinių Europos Sąjungos piliečių laisve – laisvu asmenų judėjimu Europos Sąjungoje. Dėl šios priežasties būtina tinkamai užtikrinti Lietuvos įsipareigojimus dėl Šengeno erdvės įgyvendinti Šengeno *aquis* reikalavimus asmens duomenų apsaugos srityje. 2018 m. Inspekcija įvykdė numatytą antrąjį veiklos prioritetą – „**Dalyvavimas 2018 metų Šengeno vertinime**“.

2018 m. lapkričio 26–30 d. Lietuvoje vyko Šengeno vertinimas asmens duomenų apsaugos srityje. Šio vertinimo ekspertų grupė, sudaryta iš Europos valstybių narių asmens duomenų apsaugos priežiūros institucijų ir Europos Komisijos atstovų, atliko tikrinimus Inspekcijoje, Lietuvos SIRENE biure, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje dėl Šengeno bei Vizų informacinės sistemos, Pirmajame policijos komisariatare ir Migracijos departamente.

Inspekcija, ruošdamasi Šengeno vertinimui: atliko asmens duomenų tvarkymo teisėtumo patikrinimą Lietuvos Respublikos ambasadoje Azerbaidžano Respublikai ir Turkmėnistanui; parengė metodinę medžiagą – brošiūras „Asmens duomenų apsauga Šengeno informacinėje sistemoje“ ir „Asmens duomenų apsauga vizų informacinėje sistemoje“ lietuvių, anglų, rusų ir arabų kalbomis bei išplatino kompetentingoms institucijoms; parengė ir pasirūpino Šengeno įvertinimo ekspertams būtinos informacijos vertimu bei suorganizavo ir dalyvavo susitikimuose su Šengeno vertinimo ekspertais.

Vizito metu Inspekcijoje Šengeno vertinimo ekspertams pristatyta pati institucija ir Lietuvoje vykdoma asmens duomenų apsaugos priežiūros veikla: Inspekcijos organizacinė struktūra, personalo ir biudžeto klausimai, institucijos teisinė bazė, nepriklausomumas ir kompetencijos, tarptautinis bendradarbiavimas; priežiūros veikla dėl asmens duomenų tvarkymo Lietuvos nacionalinėje antrosios kartos Šengeno informacinėje sistemoje ir Lietuvos nacionalinėje vizų informacinėje sistemoje per visą laikotarpį nuo paskutinio 2012 m. vykusio Šengeno vertinimo Lietuvoje; asmenų teisės dėl prieigos, ištaisymo, ištrynimo ir kt.; bendradarbiavimas su kitomis priežiūros institucijomis; 2013–2018 m. Inspekcijos vykdytos informuotumo didinimo veiklos ne tik dėl asmens duomenų tvarkymo Šengeno ir vizų tema, tačiau akcentuotas asmens duomenų ir privatumo apsaugos temos aktualumas visu ataskaitiniu laikotarpiu, o ypač rengiantis ir pradėjus taikyti Reglamentą (ES) 2016/679.

Šengeno vertinimo ekspertai, susitikę su Inspekcijos atstovais, vertino jos, kaip priežiūros institucijos, nepriklausomumą, struktūrą, funkcijas, finansus, vykdomą Lietuvos nacionalinės antrosios kartos Šengeno informacinės sistemos ir Lietuvos nacionalinės vizų informacinės sistemos priežiūrą. Šengeno vertinimo ekspertai tikrinimo rezultatus Lietuvai planuoja pateikti 2019 m. viduryje. Tai bus svarbi informacija, kuri atskleis Lietuvos Respublikos teisinės sistemos asmens duomenų apsaugos srityje stipriąsias ir silpnąsias vietas, ekspertai pateiks pasiūlymus, kaip gerinti asmens duomenų apsaugą Lietuvoje.

2018 m. pradžioje Inspekcijos vadovo pareigas pradėjo eiti naujas vadovas – 2018 m. vasario 7 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 123 „Dėl R. Andrijausko priėmimo“ 5 metų kadencijai paskirtas Raimondas Andrijauskas.

Vienu iš didžiausių 2018 m. iššūkių tapo Inspekcijos darbuotojų perviliojimas į viešąjį bei privatų sektorių dėl asmens duomenų apsaugos specialistų stokos rinkoje ir išaugusio poreikio, sąlygoto Reglamente (ES) 2016/679 numatytos naujos duomenų apsaugos pareigūno pareigybės įtvirtinimo. Siekiant efektyvinti Inspekcijos veiklą peržiūrėta ir naujai patvirtinta Inspekcijos struktūra, atsisakyta keleto vadovaujančių asmenų pozicijų, reorganizuota skyrių veikla, kad būtų užtikrintas naujų Reglamente (ES) 2016/679 numatytų funkcijų įgyvendinimas. Nepaisant struktūrinių pokyčių, Inspekcijos padidėjusioms veiklos apimtims vykdyti būtini papildomi žmogiškieji išteklių. Atsižvelgiant į tai ir į kitų Europos Sąjungos valstybių narių pavyzdžius didinant personalo pajėgumus efektyviam Reglamento (ES) 2016/679 įgyvendinimui, Inspekcija tikisi papildomų etatų skyrimo tinkamam pavestų funkcijų vykdymui.

II STRATEGINIŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Strateginis tikslas: užtikrinti duomenų subjektų teisių apsaugą asmens duomenų apsaugos srityje

1 lentelė. Strateginį tikslą įgyvendinančios programos ir atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų asignavimų panaudojimas

Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų panaudojimas (tūkst. Eur)			
		Patvirtintų asignavimų planas	Patikslintas asignavimų planas*	Faktiškai panaudota asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų patikslintame plane, dalis (proc.)**
1	2	3	4	5	6
01.001	Duomenų apsaugos valdymas	1 111	1 111	1 107,1	99,65
Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama					

*Jeigu patikslintame plane asignavimai didėja ar mažėja daugiau nei 5 proc. lyginant su asignavimais, nurodytais patvirtintame plane, to priežastys trumpai paaiškinamos po lentelę. Paaiškinimai pateikiami dėl patikslintų asignavimų programos lygiu.

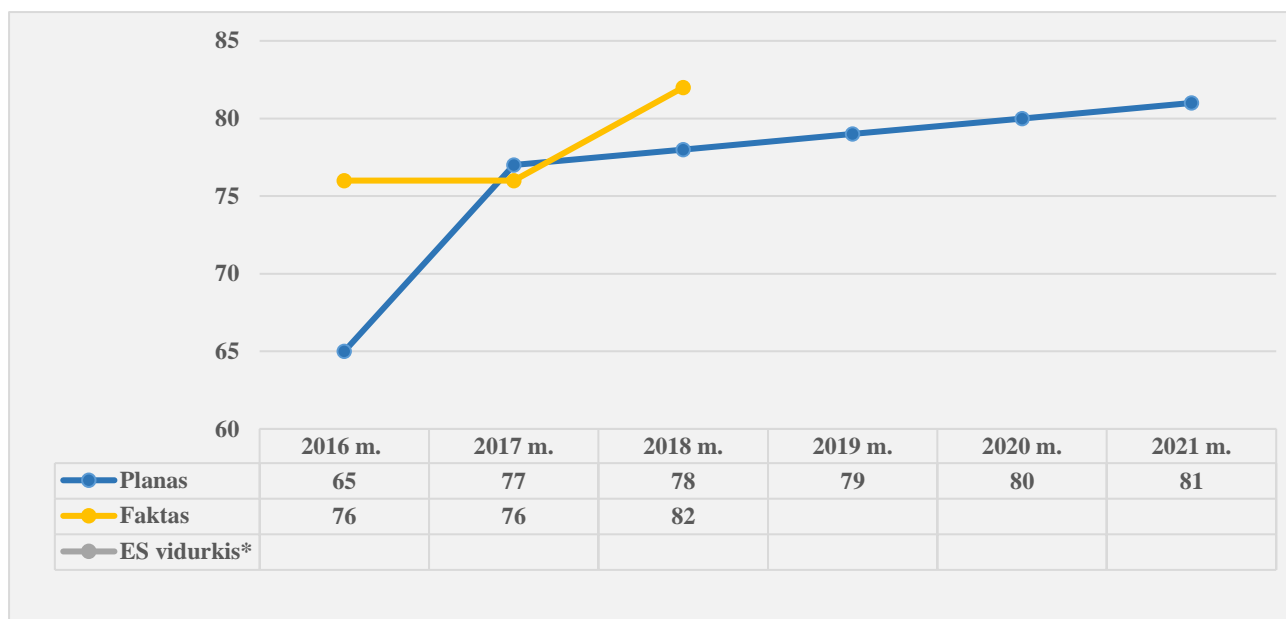
** Jeigu asignavimų panaudojimo procento nuokrypiai viršija 10 proc., jie ir jų priežastys trumpai paaiškinami po lentelę.

Inspekcijos 2018–2020 m. strateginiame veiklos plane užsibrėžto tikslo įgyvendinimą atspindi toliau pateiktas efekto vertinimo kriterijus.

Efekto kriterijus (E-01-01) „Asmenų, palankiai vertinančių Inspekcijos veiklą, dalis, proc.“.

Efekto vertinimo kriterijų atspindi informacija, kiekvienais metais renkama apklausos būdu Inspekcijos interneto svetainėje iš fizinių ir juridinių asmenų, kurie per ataskaitinius metus dėl vienokių ar kitokių priežasčių kreipėsi į Inspekciją, ir iš renginiuose, kuriuose Inspekcijos atstovai skaitė pranešimus, platinamų apklausų rezultatų. 2018–2020 m. Inspekcijos strateginiame veiklos plane buvo planuota, kad 2018 m. 78 proc. respondentų Inspekcijos veiklą vertins palankiai, tačiau 2018 m. buvo pasiektas net 82 proc. palankaus veiklos vertinimo rodiklis.

1 grafikas. *Efektų vertinimo kriterijus – asmenų, palankiai vertinančių Inspekcijos veiklą, dalis, procentais*

* Informacija nepateikta atsižvelgiant į tai, kad Inspekcija neturi duomenų, jog kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse būtų renkama atitinkama informacija.

2018 m. Inspekcija padėjo Lietuvos viešojo ir privataus sektoriaus atstovams (ypač smulkaus ir vidutinio verslo) pasirengti teisinio asmens duomenų apsaugos reguliavimo pokyčiams, teikė konsultacijas, rengė mokymus, vedė paskaitas ir seminarus, asmenims padėjo suvokti, kokias jų teises padės ginti Reglamentas (ES) 2016/679. Inspekcijos skirtas dėmesys teikti su asmens duomenų apsaugos reformos įgyvendinimu susijusią pagalbą tiek duomenų valdytojams, tiek duomenų subjektams nulėmė išaugusį palankaus Inspekcijos vertinimo rodiklį, kuris, palyginti su 2017 m. duomenimis, padidėjo 6 procentiniais punktais.

Rezultato kriterijus ir priemonės, skirtos programos uždaviniui įgyvendinti, bei produkto kriterijų pasiekimas

Inspekcija, siekdama užsibrėžto strateginio tikslo, vykdė Duomenų apsaugos valdymo programą. Programos vykdymo rezultatui vertinti yra pasirinktas kriterijus: R-01-01-01-01 „Asmenų, žinančių apie įstatymų jiems suteiktas teises ir nustatytas pareigas asmens duomenų apsaugos srityje, dalis, proc.“. 2018 m. pabaigoje atlikto reprezentatyvaus Lietuvos gyventojų tyrimo apie asmens duomenų apsaugą duomenimis, į klausimą „Ar Jūs žinote apie įstatymų Jums suteiktas teises ir nustatytas pareigas asmens duomenų apsaugos srityje?“ atsakė žinantys ir manantys, kad žino 68 procentai respondentų. 2016 m. šis rodiklis siekė 35 proc., tad palyginti 2016-ųjų ir 2018-ųjų tyrimų duomenis, kone dvigubai padaugėjo asmenų, žinančių apie savo teises ir pareigas asmens duomenų apsaugos srityje. 2018 m. tyrimo duomenimis, apie suteiktas teises ir nustatytas pareigas daugiau žino 36–55 metų Lietuvos gyventojai, taigi darbingo amžiaus žmonės, kurie, tikėtina, susiduria su asmens duomenų apsaugos klausimais darbinėje srityje ir visuomeniniame gyvenime.

Programos uždaviniui 01-01 „Tinkamai vykdyti asmens duomenų apsaugos sistemos priežiūrą“ įgyvendinti 2018 m. buvo vykdomos šios numatytos priemonės:

- 01-01-01 Vykdyti prevencinę duomenų valdytojų priežiūrą;
- 01-01-02 Dalyvauti formuojant politiką;
- 01-01-03 Teikti konsultacijas ir informuoti visuomenę;
- 01-01-04 Nagrinėti asmenų skundus;
- 01-01-05 Vykdyti tarptautinius įsipareigojimus.

Šių penkių priemonių įgyvendinimas plačiau aptartas konteksto analizės skyriuje pristatant Inspekcijos 2018 m. prioritetų įgyvendinimą ir toliau pateiktoje produkto vertinimo kriterijų pasiekimo analizėje.

Įgyvendinant priemonę 01-01-06 Gražinti dėl ekonomikos krizės neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio (atlyginimo) dalį, Inspekcija gražino darbo užmokesčio dalį – 23,3 tūkst. Eur, iš kurių socialinio draudimo įmokos nuo gražintino darbo užmokesčio dalies – 7,2 tūkst. Eur.

Įgyvendinant priemonę 01-01-07 Informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimas, Inspekcija įsigijo tokias priemones ir paslaugas:

- Informacinių sistemų priežiūra (SVDPT serverių, kompiuterinių darbo vietų priežiūra, dokumentų valdymo sistema, IS „Pagalba“ priežiūra, buhalterinės apskaitos programos IS „Labbis IV“ ir darbo užmokesčio apskaitos IS „Stekas-alga“ aptarnavimas ir palaikymas);

- IT prekių įsigijimas (spausdintuvai, kasetės spausdintuvams, nešiojamieji kompiuteriai, planšetės, USB raktai, klaviatūros, pelės);

- IT paslaugų įsigijimas (kompiuterio nuoma, kompiuterinės technikos remontas, darbai, susiję su serverių ir kompiuterinių darbo vietų įrengimu naujose patalpose).

Toliau pateikiama informacija apie Inspekcijoje 2018 m. produkto vertinimo kriterijų pasiekimą.

P-01-01-01-01 Duomenų valdytojų registravimas (išnagrinėtų pranešimų apie duomenų tvarkymą skaičius). Planuotas rodiklis 900, pasiektas – 1 179.

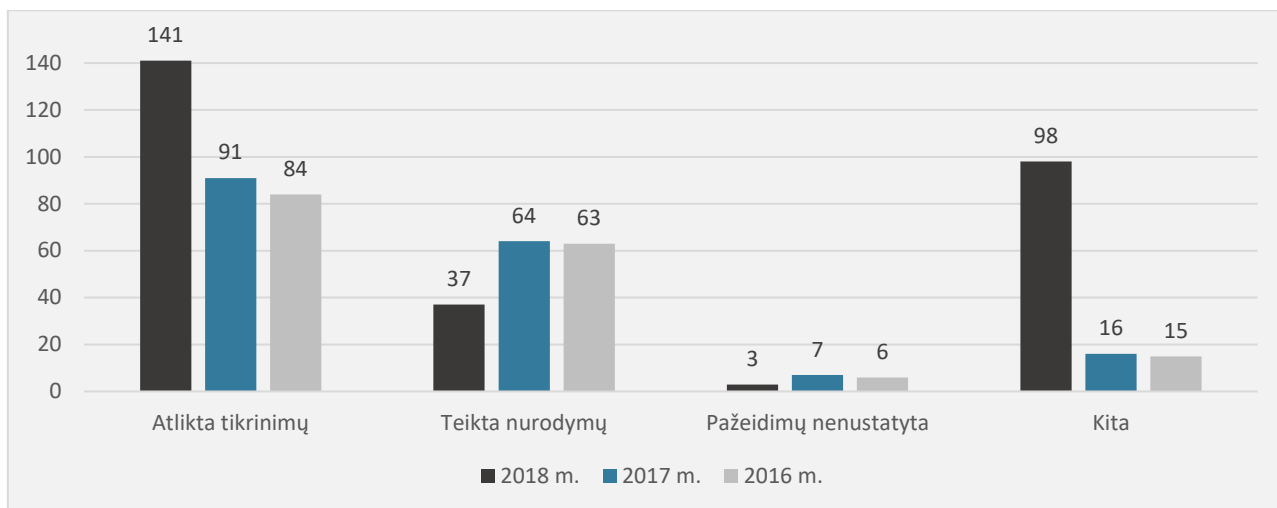
Inspekcija informaciją apie duomenų valdytojus rinko nuo Inspekcijos įsteigimo pradžios – 1997 m., o 2000 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas įpareigojo įsteigti Asmens duomenų valdytojų valstybės registrą. Duomenų valdytojų registravimas buvo viena iš Inspekcijos veiklų iki Reglamento (ES) 2016/679 taikymo pradžios. Pradėjus taikyti Reglamentą (ES) 2016/679, duomenų valdytojų registravimas sustabdytas. Naujasis asmens duomenų apsaugos teisinis reguliavimas nenumato duomenų valdytojų registravimo atsižvelgiant į tai, kad kone visos organizacijos ar fiziniai asmenys, vykdydami profesinę veiklą, tvarko asmens duomenis, todėl tokia registre turėtų būti ne mažiau asmenų kaip Juridinių asmenų registre. Per daugiau kaip 20 metų minėtame registre buvo užsiregistravę vos apie 9 000 duomenų valdytojų.

Iki 2018 m. gegužės 25 d. Inspekcija, išnagrinėjusi ir suderinusi duomenų valdytojų dokumentus, įregistravo 332 (2017 m. – 739, 2016 m. – 601) naujus duomenų valdytojus, iš jų 261 privatus juridinis asmuo, 44 fiziniai asmenys, tvarkantys asmens duomenis profesiniais tikslais, pavyzdžiui, antstoliai, advokatai ir kt., 44 viešieji juridiniai asmenys. Daugiausia duomenų valdytojų pagal asmens duomenų tvarkymo tikslų grupes registravosi dėl viešosios tvarkos palaikymo, nusikaltimų prevencijos ir tyrimo, turto apsaugos – 124, sveikatos asmens duomenų tvarkymo – 100, prekybos – 54 ir tiesioginės rinkodaros – 43.

P-01-01-01-02 Prevencinių patikrinimų atlikimas (atliktų prevencinių patikrinimų skaičius). Planuotas rodiklis 130, pasiektas – 141.

2018 m. skirtas didelis dėmesys prevencinei veiklai ir suplanuotas žymiai didesnis (130) prevencinių tikrinimų skaičius negu buvo atlikta 2017 m. (91). 2018 m. pasiektas ir viršytas planuotas prevencinių tikrinimų rodiklis. Ataskaitiniais metais Inspekcija atliko 133 planinius ir 33 neplaninius tikrinimus, iš kurių 7 atlikti sveikatos priežiūros organizacijose. Ypač reikėtų atkreipti dėmesį į atliktus patikrinimus 12 didžiųjų bendrovių, veikiančių maisto, namų apyvokos prekių parduotuvių ir vaistinių sektoriuje dėl tiesioginės rinkodaros ir lojalumo programų, kuriuos atliekant buvo remtasi jau pradėtu taikyti Reglamentu (ES) 2016/679. Visose tikrintose bendrovėse, kurios tvarkė asmens duomenis numatytu tikslu – rasta pažeidimų. Buvo pateikti nurodymai bei parengtas tikrinimų apibendrinimas, kad kiti šio sektoriaus atstovai galėtų savo vykdomą veiklą peržiūrėti pagal pateiktas rekomendacijas tikrintoms bendrovėms.

1 pav. Prevencinių tikrinimų rezultatai 2016–2018 m.

P-01-01-01-03 Išankstinės patikros atlikimas (išnagrinėtų pranešimų dėl išankstinės patikros skaičius). Planuotas rodiklis 215, pasiektas – 394.

Pagal naują asmens duomenų apsaugos teisinį reguliavimą Inspekcija nebevykdo išankstinės patikros procedūrų, tačiau iki 2018 m. gegužės 25 d. tokia veikla dar buvo vykdoma ir Inspekcija atliko išankstines patikras daugiausia dėl: ypatingų asmens duomenų tvarkymo automatinio būdu – 161; asmens duomenų apie sveikatą tvarkymo mokslinio medicininio tyrimo tikslais – 179; ypatingų asmens duomenų apie sveikatą tvarkymo automatinio būdu sveikatos apsaugos tikslais – 132, ir kitais tikslais.

P-01-01-01-04 Teisės aktų rengimas (parengtų teisės aktų skaičius). Planuotas rodiklis 10, pasiektas – 14.

2018 m. Inspekcija, vykdydama teisės aktų rengimo veiklą, priėmė 14 Inspekcijos direktoriaus įsakymų:

- Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2018 m. balandžio 18 d. įsakymas Nr. 1T-39(1.12.E) „Dėl VDAI 2015 m. vasario 25 d. direktoriaus įsakymo Nr. 1T-9(1.12.E) „Dėl pavyzdinės asmens duomenų teikimo sutarties formos patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“;
- Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2018 m. gegužės 24 d. įsakymas Nr. 1T-52(1.12.) „Dėl prašymo dėl leidimo perduoti asmens duomenis į trečiąsias valstybes ar tarptautinėms organizacijoms išdavimo rekomenduojamos formos patvirtinimo“;
- Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2018 m. gegužės 24 d. įsakymas Nr. 1T-53(1.12.) „Dėl pranešimo apie asmens duomenų saugumo pažeidimą rekomenduojamos formos patvirtinimo“;
- Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2018 m. birželio 15 d. įsakymas Nr. 1T-56(1.12.E) „Dėl įgaliojimų surašyti administracinių nusižengimų protokolus suteikimo“;
- Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2018 m. liepos 9 d. įsakymas Nr. 1T-63(1.12.E) „Dėl Duomenų subjekto teisių įgyvendinimo pavyzdinių taisyklių patvirtinimo“;
- Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2018 m. liepos 13 d. įsakymas Nr. 1T-65(1.12.E) „Dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2011 m. birželio 17 d. įsakymo Nr. 1T-34(1.12) „Dėl Duomenų subjekto teisių susipažinti su savo asmens duomenimis ir ištaisyti, sunaikinti ar blokuoti asmens duomenis įgyvendinimo, kai duomenų subjektas šias teises įgyvendina per Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją, tvarkos aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“;
- Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2018 m. liepos 13 d. įsakymas Nr. 1T-66(1.12.E) „Dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2008 m. spalio 27 d. įsakymo Nr. 1T-64(1.12) „Dėl Duomenų valdytojų atsakymo Valstybinei duomenų apsaugos

inspekcijai dėl duomenų subjekto teisės susipažinti su savo asmens duomenimis įgyvendinimo pateikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“;

– Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2018 m. liepos 18 d. įsakymas Nr. 1T-68(1.12.E) „Dėl Leidimų perduoti asmens duomenis į trečiąsias valstybes ar tarptautinėms organizacijoms išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

– Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2018 m. liepos 27 d. įsakymas 1T-71(1.12.E) „Dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2013 m. liepos 25 d. įsakymo Nr. 1T-32(1.12.) „Dėl Gairių dėl slapukų ir panašių priemonių naudojimo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“;

– Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2018 m. liepos 27 d. įsakymas Nr. 1T-72(1.12.E) „Dėl Pranešimo apie asmens duomenų saugumo pažeidimą pateikimo Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai tvarkos aprašo patvirtinimo“;

– Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2018 m. liepos 30 d. įsakymas Nr. 1T-73(1.12.E) „Dėl Duomenų subjekto teisių gauti informaciją, susipažinti su asmens duomenimis, reikalauti ištaisyti ar ištrinti asmens duomenis ir apriboti jų tvarkymą įgyvendinimo, kai duomenų subjektas šias teises įgyvendina per Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją, tvarkos aprašo patvirtinimo“;

– Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 29 d. įsakymas Nr. 1T-82(1.12.E) „Dėl Pranešimo apie asmens duomenų saugumo pažeidimą rekomenduojamos formos patvirtinimo“;

– Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 29 d. įsakymas Nr. 1T-84(1.12.E) „Dėl Išankstinių konsultacijų teikimo taisyklių patvirtinimo“;

– Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 29 d. įsakymas 1T-83(1.12.E) „Dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos 2018 m. liepos 27 d. įsakymo Nr. 1T-72(1.12.E) „Dėl Pranešimo apie asmens duomenų saugumo pažeidimą pateikimo Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“.

Taip pat paminėtina, kad Inspekcija ir 2018 m. teikė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai pasiūlymus dėl būtinų priimti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, pavyzdžiui, vadovaujantis ADTAĮ 16 straipsnio 2 dalimi, sertifikavimo įstaigos, pageidaujančios būti akredituotos, jos savo akreditavimo išlaidas apmoka pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka patvirtintus įkainius. Atsižvelgiant į tai, parengtas pasiūlymas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl sertifikavimo įstaigų akreditavimo išlaidų apmokėjimo įkainių“ projekto.

P-01-01-01-05 Teisės aktų projektų derinimas (derintų teisės aktų projektų skaičius). Planuotas rodiklis 430, pasiektas – 623.

2018 m. Inspekcija, vykdydama jai teisės aktais pavestą teisės aktų derinimo funkciją, pagal kompetenciją pateikė savo pastabas ir pasiūlymus pateiktiems 182 įstatymų projektams, 153 įsakymų projektams, 151 informacinių sistemų ir 18 registrų nuostatų projektams, 78 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų ir kitus teisės aktų projektams. Daugiausia teisės aktų projektų derinti pateikė valstybės institucijų ir įstaigų veikla besiverčiančių duomenų valdytojų – 465, sveikatos priežiūros veikla – 58, švietimo ir kultūros veikla – 30 ir kita.

P-01-01-01-06 Konsultavimas asmens duomenų apsaugos ir privatumo apsaugos klausimais (suteiktų konsultacijų skaičius). Planuotas rodiklis 6 000, pasiektas – 6 298.

2018 m. Inspekcija suteikė 4 234 konsultacijas duomenų valdytojams. Daugiausia konsultacijų jiems suteikta telefonu (4 039), 818 kartus teirautasi el. paštu, į 285 paklausimų atsakyma oficialiais raštais, 92 kartus konsultuota atvykus į Inspekciją.

2018 m. Inspekcija suteikė 1 064 konsultacijas duomenų subjektams. Daugiausia duomenų subjektai konsultavosi telefonu (503), 404 kartus teiravosi el. paštu, 65 paklausimai buvo pateikti raštu, 92 kartus buvo konsultuotasi atvykus į Inspekciją.

Iš 2018 m. Inspekcijos vykdytos konsultavimo veiklos matyti, kad organizacijoms didžiausią nerimą kėlė įvairūs asmens duomenų apsaugos reformos aspektai. Iki 2018 m. gegužės 25 d. duomenų valdytojai labiausiai domėjosi Reglamento (ES) 2016/679 naujovėmis – 1 589 konsultacijos, dėl asmens duomenų tvarkymo teisėtumo – 517, kaip tinkamai pateikti pranešimą apie asmens duomenų tvarkymą automatinio būdu – 368, dėl vaizdo stebėjimo teisėtumo – 232, dėl asmens duomenų teikimo teisėtumo – 217 ir kitos temos.

Nuo gegužės 25 d. daugiausia konsultacijų organizacijoms suteikta dėl Reglamento (ES) 2016/679, ADTAĮ taikymo ir Inspekcijos kompetencijos – 403, dėl asmens duomenų tvarkymo teisėtumo – 305, dėl vaizdo stebėjimo – 173, dėl asmens duomenų teikimo teisėtumo – 160, dėl duomenų apsaugos pareigūno – 159.

P-01-01-01-07 Visuomenės informavimas (parengtų visuomenės informavimo priemonių skaičius). Planuotas rodiklis 150, pasiektas – 233.

2018 m. Inspekcija aktyviai vykdė visuomenės informavimo veiklą. Ataskaitiniu laikotarpiu Lietuvos žiniasklaida ypač domėjosi asmens duomenų apsaugos reformos temomis. Jiems 124 atvejais teikta informacija, 56 kartus dalyvauta ar duota interviu televizijos ar radijo laidose. Be kita ko, Inspekcija paskelbė 31 naujieną interneto svetainėje aktualiomis temomis, parengė pranešimus spaudai: apie 12-ąją Duomenų apsaugos dieną; Lietuvos piliečių asmens duomenis „Facebook“ ir „Cambridge Analytica“ byloje; mokykloms dėl moksleivių duomenų tvarkymo; dėl asmens duomenų saugumo pažeidimų; dėl naujos redakcijos ADTAĮ; SolPriPa – Europos Sąjungos finansuojamo Inspekcijos ir Mykolo Romerio universiteto projekto „Sprendžiant privatumo paradoksą: asmens duomenų apsaugos, kaip pagrindinės teisės ir vieno iš svarbiausių vartotojų pasitikėjimo skaitmenine ekonomika veiksmų, aukštų standartų skatinimas“; dėl Inspekcijos parengtų minimalių reikalavimų, kaip organizacijoms apsaugoti tvarkomus asmens duomenis; pusės metų su Reglamentu (ES) 2016/679 apžvalga ir pan.

P-01-01-01-08 Metodinės pagalbos teikimas (parengtų dokumentų skaičius). Planuotas rodiklis 10, pasiektas – 12.

2018 m. Inspekcija parengė 9 metodines priemones:

- Tinkamų organizacinių ir techninių duomenų saugumo priemonių įgyvendinimo gairės asmens duomenų valdytojams ir tvarkytojams;
- Rekomendacija smulkiajam ir vidutiniam verslui dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento taikymo;
- Pavyzdinė poveikio duomenų apsaugai atlikimo forma;
- Rekomendacija dėl asmens duomenų saugumo pažeidimų nustatymo, tyrimo, pranešimo apie juos ir dokumentavimo tvarkos;
- Rekomendacija dėl reikalavimų teisės aktų projektams, kuriais reglamentuojamas asmens duomenų tvarkymas;
- Rekomendacija dėl duomenų tvarkymo veiklos įrašų.
- Atsakymas į dažnai užduodamą klausimą „Dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento taikymo juridinio asmens valdymo organų narių duomenų tvarkymui“;
- Atsakymas į dažnai užduodamą klausimą „Ar BDAR nuostatos taikomos fiziniam asmeniui, paskelbusiam kito asmens duomenis socialiniuose tinkluose?“;
- Atsakymas į dažnai užduodamą klausimą „Kaip duomenų valdytojui informuoti apie vykdomą vaizdo stebėjimą informacinėje lentelėje?“.

2018 m. Inspekcija parengė 3 apibendrinimus vykdytų prevencinių patikrinimų temomis:

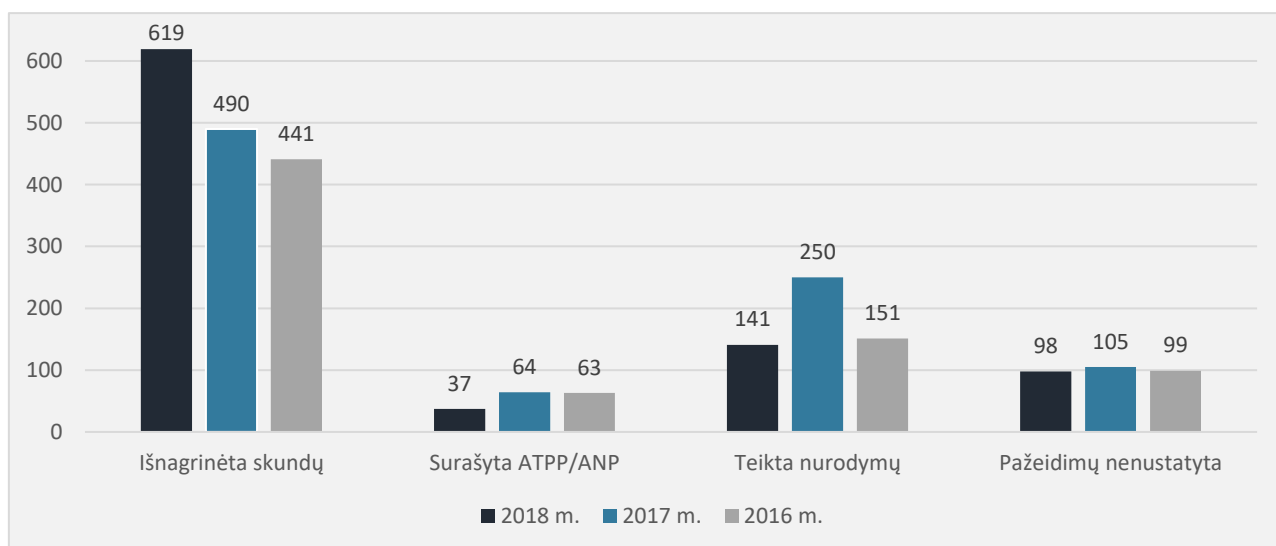
- Tikrinimų savivaldybių administracijose dėl asmens duomenų skelbimo interneto svetainės dalyje, susijusioje su vykdomu teritorijų planavimu, rezultatų apibendrinimas;
- Tikrinimų dėl asmens duomenų gavimo iš nekilnojamojo turto registro teisėtumo, rezultatų apibendrinimas;
- Asmens duomenų tvarkymo tiesioginės rinkodaros ir lojalumo programos tikslais teisėtumo patikrinimų rezultatų apibendrinimas.

P-01-01-01-09 Asmenų skundų nagrinėjimas (išnagrinėtų asmenų skundų skaičius). Planuotas rodiklis – 450, pasiektas – 619.

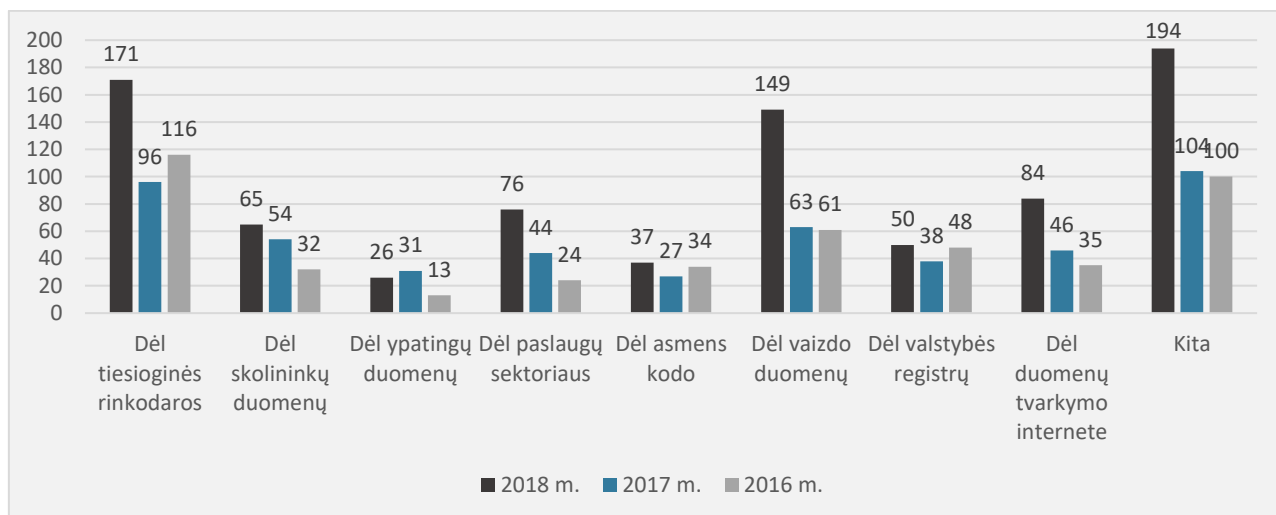
2018 m. gauta 859 skundai, iš jų 641 skundas dėl privataus sektoriaus veiksmų, 97 dėl valstybės institucijų, 76 dėl kitų institucijų, 26 atvejais skundžiamasis asmuo nurodytas. Buvo tęsiamas 114 skundų, gautų 2017 m., nagrinėjimas. Iš viso per 2018 m. išnagrinėta 619 skundų.

Išnagrinėjus skundus pažeidėjams pateiktas 141 nurodymas, surašyta 37 administracinių nusižengimų protokolai, 7 papeikimai, 98 atvejais pažeidimų nenustatyta.

2 ir 3 paveiksluose pateikta 2016–2018 m. skundų nagrinėjimo rezultatai ir gautų skundų pasiskirstymas pagal skundo pobūdį.

2 pav. Skundų nagrinėjimo rezultatai 2016–2018 m.

3 pav. Gautų skundų pasiskirstymas pagal skundo pobūdį 2016–2018 m.

Nuo gegužės 25 d., kai pradėtas taikyti Reglamentas (ES) 2016/679, skundų teikimas ypač suaktyvėjo, iš viso per 2018 m. gauti 859 skundai, o nuo gegužės 25 d. – 555. Tiesioginė rinkodara vis dar išlieka labiausiai žmones trikdanti asmens duomenų tvarkymo veikla. Tai matyti iš Inspekcijos gaunamų skundų statistikos. Taip pat 2018 m. asmenys aktyviai skundėsi dėl vaizdo duomenų tvarkymo teisėtumo, duomenų tvarkymo internete, paslaugų sektoriuje ir skolininkų duomenų tvarkymo.

2018 m. taikytos įvairios sankcijos pagal ADTAĮ ir Reglamentą (ES) 2016/679, tačiau pagal pastarąjį teisės aktą, kaip ir dėl Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų

prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymo, administracinių baudų nebuvo skirta. Pusmetį po Reglamento (ES) 2016/679 taikymo priežiūros institucija labiau akcentavo pagalbą įmonėms ir taikė ne baudas, tačiau kitas teisės aktuose numatytas poveikio priemones.

P-01-01-01-10 Patikrinimų pagal Direktyvos 95/46/EB 29 straipsnį darbo grupės, Europolo, Muitinės jungtinių priežiūros institucijų ir Šengeno antrosios kartos, Eurodac, Vizų priežiūros koordinavimo grupių pavedimus atlikimas (atliktų patikrinimų skaičius). Planuotas rodiklis – 1, pasiektas – 1.

Aptariamu laikotarpiu Inspekcija ruošdamasi Šengeno vertinimui atliko asmens duomenų tvarkymo teisėtumo patikrinimą Lietuvos Respublikos ambasadoje Azerbaidžano Respublikai ir Turkmėnistanui.

P-01-01-01-11 Atsakymų į Konvencijos ETS Nr. 108 šalių paklausimus ir iš jų gautos informacijos pagal išsiųstus paklausimus apibendrinimų rengimas (atsakytų paklausimų ir parengtų apibendrinimų skaičius). Planuotas rodiklis – 45, pasiektas – 27.

Ataskaitiniu laikotarpiu buvo planuojama parengti 45 atsakymus į kitų šalių paklausimus, buvo gauta 27 paklausimai, į kuriuos Inspekcija pateikė atsakymus. 2018 m. nebuvo pasiektas planuotas rodiklis, atsižvelgiant į tai, kad nuo 2018 m. gegužės 25 d. pradėjo veikti Valdyba, todėl daugelis Europos Sąjungos valstybėms narėms aktualių klausimų buvo siunčiama būtent per Valdybą, o ne iš kiekvienos valstybės narės atskirai.

P-01-01-01-12 Ruošimasis ir dalyvavimas Konvencijos ETS Nr. 108 konsultacinio komiteto, Direktyvos 95/46/EB 29 straipsnio darbo grupės, Europolo, Muitinės ir Šengeno antrosios kartos, Vidaus rinkos informacinės sistemos priežiūros koordinavimo grupių posėdžiuose (posėdžių skaičius). Planuotas rodiklis – 5, pasiektas – 16.

2018 m. buvo planuota dalyvauti 5 posėdžiuose tų darbo grupių, kurių narės yra visų Europos Sąjungos valstybių narių duomenų apsaugos priežiūros institucijos, tačiau Inspekcija, siekdama būti pilnaverte tarptautinio bendradarbiavimo partnere asmens duomenų apsaugos srityje, suaktyvino tarptautinio bendradarbiavimo veiklą ir skyrė daugiau dėmesio atstovauti Lietuvai su asmens duomenų apsauga susijusių darbo grupių veikloje. 2018 m. Inspekcija dalyvavo 2 Direktyvos 95/46/EB 29 straipsnio darbo grupės ir 7 Valdybos posėdžiuose, 1 Šengeno priežiūros koordinavimo grupės, 1 Eurodac priežiūros koordinavimo grupės ir 1 Vizų priežiūros koordinavimo grupės posėdyje ir 4 kitų darbo grupių susitikimuose.

P-01-01-01-13 Duomenų valdytojų prašymų dėl asmens duomenų teikimo į trečiąsias valstybes nagrinėjimas ir įmonėms privalomų taisyklių derinimas (išnagrinėtų prašymų ir suderintų įmonėms privalomų taisyklių skaičius). Planuotas rodiklis – 30, pasiektas – 24.

Ataskaitiniais metais buvo suteikti 6 leidimai duomenų valdytojams teikti asmens duomenis į trečiąsias valstybes. 5 atvejais tokius leidimus išduoti atsisakyta. 2018 m. 13 atvejų Inspekcija vertino, ar įmonės vadovaujasi įmonei privalomomis taisyklėmis (angl. *Binding Corporate Rules (BCR)*). Ataskaitiniu laikotarpiu pasiekti mažesni negu planuota veiklos, susijusios su asmens duomenų teikimu į trečiąsias valstybes, rodikliai, atsižvelgiant metų viduryje vykusius asmens duomenų apsaugos teisinio reguliavimo pokyčius.

P-01-01-01-14 Išvadų dėl Europos Sąjungos ir Europos Tarybos institucijų rengiamų dokumentų teikimas (suteiktų išvadų skaičius). Planuotas rodiklis – 40, pasiektas – 54.

2018 m. buvo nagrinėjami iš Lietuvos Respublikos nuolatinės atstovybės, ministerijų ir kitų valstybės institucijų per LINESIS sistemą gauti Europos Komisijos ir Europos Tarybos darbo grupių ir (arba) komitetų rengiamų dokumentų projektai, teikta Inspekcijos pozicija, išvados – taip prisidėta prie Europos Sąjungos teisės aktų rengimo. Taip pat buvo teikiamos išvados ir nuomonės dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teisme svarstomų bylų.

P-01-01-01-15 Išankstinių konsultacijų teikimas (suteiktų konsultacijų skaičius). Planuotas rodiklis – 10, pasiektas – 0.

Tai nauja veikla, numatyta Reglamente (ES) 2016/679, tačiau ataskaitiniu laikotarpiu į Inspekciją tokių konsultacijų nebuvo kreiptasi.

P-01-01-01-16 Sertifikavimo įstaigų akreditavimas (akredituotų sertifikavimo įstaigų skaičius). Planuotas rodiklis – 2, pasiektas – 0.

Tai nauja veikla, numatyta Reglamente (ES) 2016/679, tačiau ataskaitiniu laikotarpiu į Inspekciją dėl sertifikavimo įstaigų akreditavimo kreiptasi nebuvo, kadangi dar nėra patvirtintų pačių akreditavimo kriterijų.

P-01-01-01-17 Patikrinimų pagal Valdybos, Europolo bendradarbiavimo valdybos, Šengeno antrosios kartos, EURODAC, Vizų, Muitinės priežiūros koordinavimo grupių pavedimus atlikimas (atliktų patikrinimų skaičius).

Dėl naujo asmens duomenų apsaugos reguliavimo keitėsi europinių institucijų pavadinimai, todėl informacija dėl šio rodiklio sutampa su kriterijumi P-01-01-01-10.

P-01-01-01-18 Ruošimasis ir dalyvavimas Valdybos, Konvencijos ETS Nr. 108 konsultacinio komiteto, Europolo bendradarbiavimo valdybos, Šengeno antrosios kartos, EURODAC, Vizų, Muitinės, Vidaus rinkos informacinės sistemos priežiūros koordinavimo grupių posėdžiuose (posėdžių skaičius).

Dėl naujo asmens duomenų apsaugos reguliavimo keitėsi europinių institucijų pavadinimai, todėl informacija dėl šio rodiklio sutampa su kriterijumi P-01-01-01-12.

P-01-01-01-19 Išvadų dėl Valdybos ir kitų Europos Sąjungos ir Europos Tarybos institucijų rengiamų dokumentų teikimas (suteiktų išvadų skaičius).

Dėl naujo asmens duomenų apsaugos reguliavimo keitėsi europinių institucijų pavadinimai, todėl informacija dėl šio rodiklio sutampa su kriterijumi P-01-01-01-14.

P-01-01-01-20 Prevencinių patikrinimų pagal kontrolinius klausimynus dalis, palyginti su visais patikrinimais, proc. Planuotas rodiklis – 70, pasiektas – 74.

Inspekcija ataskaitiniu laikotarpiu skyrė didelį dėmesį prevenciniams tikrinimams pasitelkiant kontrolinius klausimynus. Iš 2018 m. atliktų 141 prevencinio tikrinimo 104 (74 proc.) atlikti naudojantis klausimynais.

P-01-01-01-21 Inspekcijos darbuotojų, dalyvavusių kvalifikacijos tobulinimo kursuose ir mokymuose, skaičius. Planuotas rodiklis – 20, pasiektas – 19.

2018 m. Inspekcija skyrė didelį dėmesį darbuotojų kvalifikacijos kėlimui, kad jie išlaikytų tinkamas kompetencijas vykdyti savo veiklą bei būtų tinkamai pasiruošę įveikti iššūkius asmens duomenų apsaugos teisinės sistemos permainų laikotarpiu. Rodiklis ataskaitiniu laikotarpiu nebuvo pasiektas dėl darbuotojų kaitos.

Be Inspekcijos 2018–2020 m. strateginiame veiklos plane numatytų veiklų Inspekcija taip pat vykdė papildomas Reglamente (ES) 2016/679 numatytas naujas funkcijas.

Naujasis tesės aktas numatė pareigą duomenų valdytojams tam tikrai atvejais teikti pranešimus Inspekcijai dėl duomenų saugumo pažeidimų. Anksčiau tokią pareigą turėjo tik kai kurios organizacijos, numatytos Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių ir Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymuose. Pradėjus taikyti Reglamente (ES) 2016/679, duomenų saugumo pažeidimai tapo aktualūs visiems viešojo ir privataus sektoriaus atstovams. Žinoma, pažeidimą patyrusi organizacija pirmiausia turi imtis veiksmų pažeidimui pašalinti ir dokumentuoti ir minėtame reglamente nurodytais atvejais apie duomenų saugumo pažeidimą per 72 valandas nuo sužinojimo

privaloma pranešti Inspekcijai arba ir patiems žmonėms. 2018 m. Inspekcija gavo 100 tokių pranešimų, iš jų 93 – po gegužės 25 d. (2017 m. – 7, 2016 m. – 8). 2018 m. daugiausia tokių pranešimų gauta dėl duomenų paviešinimo, praradimo, vagystės ir nukopijavimo.

Reglamente (ES) 2016/679 įtvirtinta naujovė – duomenų apsaugos pareigūnas. Tai asmens duomenų apsaugos specialistas organizacijoje, kurio vaidmuo yra iš tiesų svarbus, jis geriausiai gali patarti organizacijos vadovybei visuose procesuose, susijusiuose su asmens duomenų tvarkymu. Reglamente (ES) 2016/679 numatyta pareiga paskirti duomenų apsaugos pareigūną ir apie tai pranešti Inspekcijai visoms valdžios institucijoms ir įstaigoms bei įmonėms, kurių pagrindinė veikla yra dideliu mastu sistemingai stebėti asmenis arba dideliu mastu tvarkyti specialių kategorijų asmens duomenis. Duomenų apsaugos pareigūnas – visiškai naujas organizacijų valdymo elementas, todėl 2018 m. šių specialistų paklausa rinkoje kur kas labiau viršijo pasiūlą, o jų rengimas Lietuvoje žengė pirmuosius žingsnius, todėl tokių pareigūnų skyrimo ir pranešimo Inspekcijai procesas dar tik įsibėgėja. 2018 m. Inspekcijai apie pareigūno paskyrimą pranešė 1 470 organizacijų, iš jų 759 viešieji juridiniai asmenys ir 710 privačių juridinių asmenų.

Dalyvavimas projektų veikloje

Lietuva kartu su Austrija partnerio teisėmis dalyvauja ES dvynių projekte Nr. UA/47b „Ukrainos Parlamento Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro institucinių gebėjimų saugoti žmogaus teises ir laisves stiprinimas pagal geriausią Europos patirtį“, skirtame užtikrinti ir stiprinti veiksmingesnės prevencijos ir reagavimo į žmogaus teisių pažeidimus mechanizmą Ukrainos Parlamento Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro institucijoje. 2018 m. įgyvendinant šį projektą Inspekcijoje lankėsi Ukrainos delegacija ir susipažino su Inspekcijos veikla, Lietuvos patirtimi pradėjus taikyti Reglamentą (ES) 2016/679 ir atvirų duomenų tvarkymo praktika Lietuvoje.

2018 m. rugsėjo 17 d. Lietuvoje startavo Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos ir Mykolo Romerio universiteto iš dalies Europos Sąjungos lėšomis finansuojamas projektas „Sprendžiant privatumo paradoksą: asmens duomenų apsaugos, kaip pagrindinės teisės ir vieno iš svarbiausių vartotojų pasitikėjimo skaitmenine ekonomika veiksnių, aukštų standartų skatinimas“ (SolPriPa). Ankstesniais metais Lietuvoje atliekant tyrimus susidurta su paradoksalia situacija, kad žmonės žino apie teises dėl privatumo ir asmens duomenų apsaugos, tačiau nėra linkę jas ginti. Tikimasi, kad ši situacija keisis kartu su asmens duomenų apsaugos reforma dėl Reglamentą (ES) 2016/679 ir visuomenės informuotumo didinimu bei švietimu asmens duomenų apsaugos srityje.

Dvejų metų trukmės SolPriPa projekto tikslai: tobulinti projekto partnerių neformaliojo išsilavinimo institucinius ir organizacinius gebėjimus; skatinti organizacijas pagerinti verslo veiklos valdymą asmens duomenų apsaugos srityje; didinti visuomenės informuotumą apie duomenų apsaugos problemas ir skatinti netoleranciją piktnaudžiavimui asmens duomenimis; skatinti socialinį solidarumą ir jaunimo pilietiškumą, ugdyti jų pilietiškumo kompetenciją, būtiną aktyviam ir atsakingam dalyvavimui nuolat kintančioje visuomenėje.

Įgyvendinant SolPriPa projektą numatyta vesti mokymus, parengti įvairių mokymo priemonių, skirtų geriau įsisavinti mokymų medžiagą, rengti informuotumo didinimo seminarus ir kitas priemones skirtingų tikslinių grupių nariams, pavyzdžiui, konkursas jaunimui ir programėlės sukūrimas.

Šio projekto pagrindinės tikslinės grupės: smulkaus ir vidutinio verslo atstovai, sveikatos priežiūros ir žiniasklaidos sektoriai, pažeidžiamesnės visuomenės grupės, tokios kaip jaunimas ar senyvo amžiaus žmonės.

Inspekcija, viena iš asmens duomenų apsaugos priežiūros institucijų Lietuvoje, padeda ginti ir saugoti Lietuvos piliečių teises į asmens duomenų apsaugą ir privatumą. 2018 m. Lietuvoje stebėta situacija, kad net nepradėjus taikyti naujo asmens duomenų apsaugos teisinio reguliavimo, visuomenėje asmens duomenų apsaugos reforma sukėlė milžinišką efektą. Organizacijos buvo priverstos pasitempti, peržvelgti savo veiklos prioritetus, įsivertinti asmens duomenų tvarkymą, diegti naują požiūrį ir formuoti asmens duomenų tvarkymo kultūrą savo viduje. Su naujuoju asmens

duomenų apsaugos reguliavimu žengtas didelis žingsnis, siekiant geriau apsaugoti žmonių teises ir asmens duomenis. Nemažai įmonių ir įstaigų jau peržiūrėjo, kitos vis dar peržiūri ir stengiasi tobulinti su asmens duomenų tvarkymu susijusius procesus. Be to, visuomenė tapo sąmoningesnė ir labiau informuota apie savo teises bei galimas rizikas, susijusias su jų asmens duomenų tvarkymu. Ne mažiau svarbu pabrėžti, kad šio reglamento taikymas ir tinkamas įsisavinimas suteikia mūsų valstybei konkurencingumo privilegijų bendroje pasaulinėje rinkoje.

Direktorius

Raimondas Andrijauskas